

Izhaja:

10. in 25. vsakega
mesca.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto III.

V Celovec 25. februarja 1884.

Št. 4.

Ziljanka koroškim Slovencem.

po dr. L. Tomanovi in P—ovi pomnožena.*

1.

V deželi Gorotana,
Kranjca ino Štajerca,
Med Goričani, Primorci,
Sem Slovenka jaz domá,

2.

Tam, kjer teče bistra Zila,
Kjer v dolini vije se,
Tam kjer D óbra ča je Vila,
Slavske deklice živé.

3.

Zvesto ljubim domovino,
V kateri sem rodila se,
Kraja drazega ne zabim,
Kjer mi zibka tekla je.

4.

Kjer igrala sem se z brati
Po ledini travnika,
Kjer v nedolžnem sem veselji
Mlade cvetke trgala.

5.

Kak' prijazno, kak' prelepo
Se mi vse domače zdi,
Kak' prijetno, kak' veselo
Je v domači zemljici!

6.

Saj le v družbi domačinov
Je prijateljstvo doma,
In v slovensko srce moje
Samo glas domači zna.

7.

Toraj le za reč domačo,
Za slovensko reč živim,
Tuj'ga blága, tuje šege
Si nikoli ne želim.

8.

Jaz le prava sem Slovenka,
Ki mi tujstvo tuje je;
V tugi in veselji pojem
Kasne pes ni narodne.

9.

Jaz živela bom po šegi,
Ki Slovencem lastna je,
Bom prijazna, gostoljubna
Zvesto imela bom srcé.

10.

Domovino bom ljubila,
Drag mi zmir bo Slave dom;
Pozabiti ga ne morem,
Pozabila ga ne bom.

11.

Toraj bratje, duše mile!
S slovom, z djanjem vsi za dom!
Kličejo nas slavne Vile
V kólo k bratom Slavjanom.

12.

Da smo tudi mi Slovani,
Da slovensk je Gorotan,
Narod naš dokaze hrani,
Jezik naš in duh in stan.

13.

Priča to nam zgodovina,
Priča krajnih sto imén,
Priča čutov nam milina,
Da Slovanstva mi smo člen.

14.

Priča to šumeča Drava,
Priča sto vodá in rek,
Priča glava nam Triglava,
Ki nas gleda vek na vek.

15.

Priča cerkev Gospé svete,
Priča svetih sto hramóv,
Pričajo vasi neštete,
Priča starih sto gradóv.

16.

Priča to grad Ostrvice,
Priča vojvodski prestol,
Pričajo goré, gorice
Na mejah okrog, okol.

17.

Naj zató nas duh navdaja,
Samov duh in njega djanj;
Narod naj v zavestji vstaja
Iz pretežkih hudih sanj!

18.

Kviško, bratje, duše mile!
S slovom, z djanjem vsi za dom!
Kličejo nas slavne Vile
V kolo k bratom Slavjanom.

* „Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici“, ki šteje nad 300 udov, je priredilo 9. februarja t. l. veselitec, s prav zanimivim sporedom. Vrstile so se pesni, dvogovori, petje možkega in mešanega zbora in deklamacije in to vse v najlepšem redu in v vsej popolnosti. Za nas koroške Slovence je bila zanimiva tretja točka: Pesen koroških Slovencev; zl. L. Toman, deklamovala jo je gospodična M. Kotnik v koroške obleki iz Ziljske doline. Mlada gospodična je hčerka na Goriškem občeznane kupčevalca in posestnika Josipa Kotnika, ki je rodom iz Ziljske doline na Koroškem in izvrsten domorodec. Njena za veseljni večer pripravljena obleka se je te tedne izdelala na Vratah. Pesen sama je po dr. Tomanovi zdatno pomnožena. (Napev pride prihodnjíc.)

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Gospa sveta.) Poldrugo uro hoda za Celovcem na severno stran stoji starodavna cerkev „Gospa sveta“ — Maria Saal —. Tu je stoloval sv. škof Modest, ki je v 8. stoletju iz Solnograda prišel oznanovat in širit sv. krščansko vero in omiko. „Gospa sveta“ je od starih časov sloveča božja pot, kamor romajo katoličani iz vseh, posebno pa iz slovenskih krajev. Romarska cerkev spada med najlepše na Koroškem. Postarano cerkev so popravljali in popravljali, pa žalibog je niso zlepšali, temveč le pokazali in pokvarili. Sedanji gosp. dekan Martin Šašl si na vso moč prizadeva, romarsko cerkev povzdigniti in jej pripomagati k starej lepoti in slavi. Komaj je še-le pol leta minulo, kar je imenovani gospod zelo imenitno mesto kapiteljskega dekana zasedel, in že v tem kratkem času se je storilo veliko. Našel je v Vrpjevsi — Arndorf — ki spada med podružnico Gosposveške fare, nek gotičen oltar. Podobar Veiter pravi, da je še malo videl tako lepih. Ta oltar se bode popravil in prenesel v gotično cerkev Gosposveške fare. Obrnil se je novi gosp. dekan na znane dobrotnike in poprosil milodarov. Celo na presvitelega cesarja je vložil prošnjo, in cesar so v svojej neizprpljivej dobrotljivosti iz svoje privatne kase dovolili 1000 gld. Bog daj srečo, da se staroslavna cerkev srečno popravi in zopet povzdigne k nekdanjaj veljavi in slavi! —

Iz Celovca. (Četrty „veseli večer“), ki se je 6. t. m. vršil v Celovski čitalnici, je bil kaj živahen, kajti ne majhena sobana je bila prenapolnjena. Mnogo število udov in gostov je prišlo iz junske in rožne doline, kar očevidno kaže, da se slovenski narod na Koroškem zelo zanimiva za narodno petje in za svoj mili materni jezik. Sicer so vse pesni zelo dopadale, ali posebno samospev in pa peterospev sta zbranim se tako prikupila, da so ju pevci večkrat ponavljati morali. Vse je bilo veselo in židane volje; napitnica se je napitnici vrstila; in šele proti polnoči so se obiskalci poslovlili in si zagotvjljali, da se na prihodnji „veseli večer“ zopet snidejo.

Iz Beljaške okolice. (Gg. župani tako delajte!) V leposlovnem listu „Kres“, ki v Celovcu izhaja in Slovence prav lepo podučuje, sem bral, da je g. dr. Samec prerajtal, koliko škode da pijančevanje med Slovenci napravlja. On pravi, da se malokteremu proda posestvo, ki ga ni zapil. Trezen gospodar reši svoje posestvo, ako se mu še tako trda godi. Komaj pa začne svoje skrbi v pijači potapljati, je že zgubljen. Dalje pravi, da se med 100 hudodelstev redno 60 v pijanosti zgodi. Ravno tako je dokazal, da je izmed sto (norih) blaznih 30 takih, ki so zavolj pijančevanja obnoredi. To so žalostne prikazni in silna potreba je, jim v okom priti. Zato so tudi naš deželni predsednik poslali vsem županom pismo, v katerem jim oestro naročujejo, naj z vso močjo skrbijo, da se pijančevanje ustavi. Bog daj, da bi bili to pismo vsi tako dobro zastopili, kakor Štebenški župan. Ta vrli mož je namreč pokazal, da deželni predsednik svarilno pismo zoper pijančevanje nam niso samo zato poslali, da ga beremo, ampak da se tudi po njem ravnamo. Omenjeni župan je namreč vsled tega

svarila ta-le oklic razglasil, kakor sem ga sam v neki gotilnici na Bernci pribitega videl:

1. Prepovedano je, v gostilnicah, ki so blizo cerkve, ob nedeljah in praznikih med Božjo službo pijačo prodajati.

2. Ravno tako je oestro prepovedano, se po kmečkih hišah zbirati v ta namen, da bi pri povesnijah žganje pili.

3. Vsaka gostilna mora po noči ob postavnem času zaprta biti.

Kdor to zapoved prestopi, mora kazen plačati. Bog živi našega župana Bilč-a, p. d. Mikavliča v Mavrščah, ki tako možko postopa!

Le nekaj še želimo. V naši soseski prebivajo trdi Slovenci. Veliko lepši in koristnejši bi bilo, ko bi bil ta oklic, kterege večidel le Nemci zastopijo, v našem milem slovenskem jeziku pisan, da bi ga vsi Slovenci znali brati. Vsi bomo g. županu hvalo vedeli, ako nam v domačem jeziku naznanja, kaj je volja občinskega zbora in kaj imamo storiti.

Od nemške slovenske meje. (Hofman; — prepir; vsakemu svoje.) Pač prav ima „Mir“, ki večkrat omenja, da se na svetu sčasoma vse vrača; Božji mlin melje počasno, pa drobno. Kdor prebira Belaški časnik: „Süddeutsche Post“, spominjal se bode, kako je vrednik tega časnika, g. J. J. Hofman, rad in debelo udrihal po sv. cerkvi in njenih napravah. Ta gospod je obolel in se zdaj zdravi pri usmiljenih bratih v Št. Vidu. — V Belaku je prepir navstal med „nemškim društvom“ in mestnim odborom. „Nemško društvo“ je v nekej resoluciji izreklo željo, naj se liberalni Nemci s konservativnimi sporazumejo in eno veliko nemško stranko napravijo. Mestni odbor pa to spodbija in je v nekej seji izrekel, da stoji na strani levičarjev v državnem zboru. Naj se le med seboj ravsata in kavsata; za nas Slovence nimata srea. — V „Celovčanki“ sem bral, da je učiteljska služba v Skočidolah razpisana. Gotovo bode veselilo vse Slovence, da c. k. okrajni šolski svet očitno povdarja, da mora prosilec znati slovensko. Da bi le vsi šolski sveti tako ravnali! —

Iz Zilske doline. (Doposlano.) Ker sem tudi jaz bivšega komisarja v Šmohoru, gospoda Berze, nekaj časa v slovenskem jeziku podučeval, morem zagotoviti, da je ta gospod pred nekim graškim vseučiliščinem profesorjem — ako se prav spomnim pred gospodom Macun-om — skušnjo iz slovensčine dobro napravil in da ima tudi dokaz ali pričevalo v roci.

Brdo, 31. pros. 1884. Nik. Lex, nadučitelj.

Iz Sveč. (Šolske pritožbe.) Šola v Svečah se imenuje slovensko-nemška pa v resnici je skraj samo nemška. Izmed knjig je samo mali katekizem slovensk, abecednik je nemško-slovensk vse uno pa je nemško. Devetletnim otrokom se dajejo naloge, da slovenske stavke prestavljajo na nemško; omilovanja vredni otročiči se mučijo, ker še slovenski prav govoriti ne znajo. Tako se trati zlati čas in na koncu otroci ne znajo ne nemško ne slovensko. Vse bi pa šlo lepo in srečno izpod rok, ako bi se otroci štiri prva leta učili po slovenski, v poznejših tečajih pa tudi nemško. Šolski odborniki v Podgorjah in v Šent-Jakopu so prosili za poldnevno šestletno šolo. Dalje so prosili, da bi se nemški poduk le v petem letu začel. Taka šola bi se tudi nam Svečanom dokaj lepo podala, in vsi se že

čudimo, zakaj da se naši šolski očetje ne ganejo. — Tudi zastran drugih napak je vedno še vse pri starem, postavim zastran policijskih ur in prodaje žganja, ako ravno so c. k. deželni predsednik zastran žganja tako lep in hvalevredni ukaz izdali.

Iz Borovelj. (Gg. Merlin in Ratz.) Gosp. Pavelj Ratz, po domače Mulej v Košentavri, od leta 1883 župan Podljubeljske občine, je obljubil, trem sosedom, ki „Mir“ prebirajo, neko tablo postaviti. Gosp. Mulej in njegov zagovornik iz Podgore sta to prav po liberalnej navadi zasukala na občinsko rajtingo, ktere pa nihče še v misel ni vzel. Zagovornik je v „Freie Stimmen“ prav hudo udrihal po „Mir“-u, in zraven še tudi mahnil po poprejšnjem županu gosp. Merlin Urbanu, kakor da bi bil on zakrivil, da se morajo občinske priklade tako povišati; kajti zapustil je več kot 400 gld. dolga. Gosp. Merlin v „Freie Stimmen“ vse to spodbija in pravi, da je to obrekovanje. Zapustil je konec leta 1882 res 172 gld. 20 kr. dolga za bolnike in hiralce; zavoljo tega dolga pa bi ne bilo treba priklade tako povišati. To pride odtod, ker se je zemljiščni davek znižal in plača občinskemu tajniku in slugi skoraj podvojila. Dalej pravi gosp. Merlin, da je občinske rajtenge in pisarije prevzel tako zmedene, da je treba bilo posebnega uradnika vzeti na pomoč, da je zamotano štreno pripravil v red. Za ves trud, za vse dobro gospodarenje ga zdaj Mulejev zagovornik še-le opravlja in črni. Gosp. Muleju gotovo ni ljubo, da je njegov zagovornik krivico storil gosp. Merlinu. Vsi smo radovedni, kaj gosp. Mulej k temu poreče.

Iz slov. Plajberga. (Visoke priklade; vojska žganju!) Pač pravo je zadel gosp. župan Šlemič, da so za ljudstvo veliko boljše majhne občine. To mi zdaj živo čutimo. Najboljši se nam je godilo, ko smo mi Plajbržani imeli sami svojo občino. Zdaj pa občinske priklade zmirom naraščajo. Gosp. Merlin p. d. Adam v Podljubelji je naše rajtenge tudi v redu imel in s 16—17 procenti izhajal. Za l. 1884 pa dobimo 33 procent za občinske in 10 procent za šolske potrebe, torej bojo priklade poskočile na 43 procent. To je groza! Obžalujemo, da se to godi ravno zdaj, ko imamo za župana gospoda Muleja v Košentavri, ki je eden izmed prvakov nemškoliberalnih Slovencev v Rožnej dolini. Gotovo bi on priklado iz srca rad znižal, pa ni šlo, menda je nek star dolg tega kriv. V sosednji občini „Svetnejvesi“, kjer županuje gosp. Šlemič, menda še 10 procent nimajo priklade. Zatorej majhne občine — ločimo se! — Za tisti živo potrebni in občno pohvaljeni ukaz, ki so ga c. k. deželni predsednik gosp. baron Schmid proti žganju izdali, nekje mirno spi in počiva, in žganjska kuga se razširja in ravsaja kakor poprej; škoda in nesreča!

Iz Košentavre. (Ta je moška.) Že od nekada prebiram slovenske bukve. Še hranim nekatere „Drobtince“, ki so jih na svitlo dajali rajni knezoškof Slomšek. Večkrat sem že prebral pridigo, ki so jo ta gospod leta 1838 pridigali, in ponatisnili v „Drobtinah“ l. 1849. V tistej pridigi se beró te-le besede: „Oj ljubi, lep in pošten slovenski matrní jezik, v katerem sem prvič svojo ljubeznjivo mamo in dobrega ateja klical, — v katerem so me moja mati učili Boga spoznati, — v katerem sem prvobart svojega Stvarnika čistil; — tebe hočem kakor najdrajši dar svojih rajnih staršev

hvaležno spoštovati in ohraniti, — za tvojo čast in lepoto po pameti, kolikor premorem, skrbeti, — v slovenjem jeziku do poslednje ure Boga najrajši hvaliti; — v slovenjem jeziku moje ljube brate in sestre, Slovence, najrajši učiti, in želim, kakor hvaležen sin moje ljube matere, da, kakor je moja prva beseda slovenska bila, naj tudi moja poslednja beseda slovenska bo. Tudi vsak pošten Slovenec ravno to želi!“ Bog daj, da bi se rajni knezoškof Slomšek ne bili motili! Res je, da imamo posebno med svojimi bogatinci in velikaši tudi taci, ki se svojega matrnega jezika sramujejo, ga zasramujejo, zaničujejo in zatirajo, pa hvala Bogu! da jih je le mala peščica, da je ogromna večina zvestih in vnetih Slovencev. To sta na Svečnico spričala ženin in nevesta iz naše Košentavre. Poroka je bila v Celovci pri glavnej fari. Oba znata, kar je dobro in lepo, tudi nemško, pa vendar sta prosila, naj se poroka opravlja po slovenski. Sv. cerkev vsem narodom rada postreže in poročalo se je po slovenski.

Ta je moška: Slovenci! le sami spoštujte svoj jezik in vse pojde! —

Izpod Humberskega grada. (Predrzna tatvina.) Bo kakih 14 dni, kar so ljudje v naši Ranjej rebri našli v nekem grmu precej velik žakelj. V njem je bila zamotana razna roba, največ pa cukra in kave. Par dni poznej se je pa po Rožnej dolini raznesel glas, da so v Svečah pri Gasprču tatje kramarsko štacuno skoraj čisto spraznili. In res je kramar to najdeno robo za svojo spoznal. Ali ti tički le niso ravno tisti, ki so pred nekimi leti pri „Lahu na Bistrici“ štacuno precej spraznili? S ključi so tedaj vse odprli in ravno tako tudi sedaj pri Gasprču. Pes, ki je vedno v veži ležal in zvesto stražil, je par tednov prej crknil; bilo mu je zavdano. Gasprčeva hiša stoji vsred vesi, tik ceste, in je tudi kréma, — ali ni grozna predrznost, v tako hišo duri in štacuno odpreti, po štacuni robo premečevati in basati? Škoda je, kakor se sliši, cenjena na 160 gld. V nekej mošnji je bilo drobiža za 60 gld.; srebrnino, ki je bila med semenerijami v papir zavita, so potepuhi pustili. Od tatov, ki so pri Lahu na Bistrici kradli, ni ne duha ne sluha; ali bode mar sedaj tudi spet taka? Med domačini je javeljne takih grdunov, prej ko ne so iz tujih krajev. Čudno je to, da se ukradene reči že večkrat najdejo blizo ceste proti Celovci. Tako so pranje, ki je bilo iz cerkve v Velinjevesi pred nekimi meseci ukradeno, našli ob cesti blizo Celovca; tako je tudi sedaj s cukrom in kavo. Po mestih se potika dosti take sodrge.

Izpod Predila. (Kako se duhovnikom godi!) Mahnil sem jo pred nekimi dnevi čez Predil na Koroško v Trbiž. Tam sem zvedel čudne reči, kako da se duhovnikom godi. Slovenski duhovniki so pripravljani za Avstrijo in cesarsko rodo vino dati kri in življenje, pa so tudi zvesti prijatelji slovenskega naroda in se najbolj poganjajo za njegove postavne pravice. Pa kako se jim godi? Pravili so mi na Trbiži — ne Slovenci, ampak Nemci, da so tri slovenski duhovniki na Zili in blizo Zile zavoljo narodnega obnašanja že bili pokregani. Res žalostno je, pa še žalostnejši se takim duhovnikom godi na Goriškem. Poslušajte! Gosp. L. Poljšak, provizor v Prvačini, je prošil za to farno čest. konzistorij ga je tudi priporočil. Od

vis. vlade v Trstu pa pride odgovor, da vlada tega duhovnika ne more potrditi in mu dati te fare. In veste zakaj da ne? „Ker se je ta premladi duhovnik — pa je že 6 let kaplan — vdeleževal rogoviljenja,“ da bi se po kancelijah uradovalo slovenski, in ker jej ta premladi duhovnik tudi še zdaj ne daje dosti poročstva, da bi spet ne padel v stari pregrešek.“ — Škofijstvo je to zadevo neki naznanilo vis. ministerstvu, pa še menda ni odgovora nazaj. — Ravno te dni sem pa bral v „Soči“, da je gosp. Poljšak dobil faro Prvačino; slava visokemu ministerstvu!

Iz Podbrezja na Gorenjskem. (Žganjarije Zuzlje). Stari gospodarji pripovedujejo, da nekdanj so opravili vse s tem, kar so sami pridelali, za obleko in za hrano. Delavci so bili zadovoljni in veseli, če jim je gospodinja za malico ali mavžino prinesla kuhanega suhega sadja, mleka ali fižola. Ali sedaj mora že vsaka babura dobiti žganja in gospodinja mora na polje delavcem bolj gotovo frakeljček nesti kot žlico. Kako škodljivo je žganje vidimo lahko, če le malo okoli pogledamo. Tam je streha strgana, da jim dež lije v hišo na mizo, tam se mož in žena pozno v noč kregata in pretepata, tam hodijo otroci vsi strgani, lakote in mraza blede — pa zakaj, — oče je šnopsar! Čez dalje več je pijancev pri nas, pa saj ne more biti drugač, vsaka druga hiša je krčma. Poseben spodtikljej pa so mladini krčme, ki jih pri nas navadno „zuzlje“ imenujemo, kjer jih vabi zuzlje oštir vsako saboto in nedeljo večer z nesramno godbo. Oče pusti mladega dekleta s fanti k žganju na ples, misli zaslepljen, da ima to dekle sloveče ime, — da, ima ga, pa žali Bog oče ga obžaljuje, ali prepozno. Pri nas je ljudstvo vse divje po žganju: vedno se sliši o kakem pretepu. Ni dolgo kar so fanta zelo ranili in iz hudobije dva konja zabodli. — Kam bo le to prišlo, če se žganjariji v okom ne pride!

Šentjur pri Kranji. (Cerkev se lepša, duhovnikov zmanjkuje.) Veliko se piše po časnikih o cerkvah. Tudi jes naj spregovorim par besedi. Najpoprej naj omenim cerkev. Zdaj prav v malo letih se je veliko spremenilo. Pred cerkvijo smo napravili lansko leto dolgo vrsto po tleh ležečih in 10 po koncu stoječih kamenov. Lotili smo se oltarja. Prav se sl. slikarjimi smo ga okinčali. V sredi oltarja je velika podoba sv. Jurja. Blagoslovili so ga č. g. prošt Ljubljanski. Bilo je 16 duhovnikov pred oltarjem. — Tudi pri nas duhovnikov zmanjkuje. Včasih smo imeli 4 v vasi, v fari 7—8. Fara šteje 4000—5000 duš. Zmanjkalo nam je tretjega duhovnika. Zelo smo se jih trudili jih dobiti a vse zaman. V sosednej fari so ravno eni umrli. Bog jim daj večni mir in pokoj. Ravno tako tudi škofu. Sedmi dan smo jim napravili spominek takole: Bila je visoka rakev s 4 belimi svečami s škofovo in papeževo palico, potem pa sv. opravilo.

Žepče v Bosni. (Življenje tamošnje.) Dragi mi rojaki! Domače družinske okolnosti zrokovale so, da sem moral domače ognišče, to je rojstni kraj zapustiti, in sem se leta 1878 v marcu v Slavonijo na nova selišča Antonovac, občina Uljanik, preselil. Silno je težavno na novem selišču se naseliti, kajti vse je treba napraviti, stanovanje in tudi druga poslopja postaviti na novo, potem

zemljo, katero si kupil, od trnja in drugega grmovja očistiti. Dalje par let, ako ni sreče, da prvo leto dosti se kruha rodi, treba je za gotove denarje živež kupovati in se živiti. Dalje pridejo še druge težave na priliko premenenje zraka in vode, tako rekoč vsega živeža; od tod izvirajo bolezni, katere so tudi mene zadele in celo mojo družino, od katere mi je par članov umrlo. Tudi je treba živine si kupiti, iz tega je razvidno, da je treba dosti kapitala. Ako še potem neprevidene nesreče zadenejo naselnika, je odmah bankerot. Vse to je tudi mene zadelo; v boju za obstanek življenja sem bil prisiljen si boljšega dela iskati. Na poziv nekega gospoda šel sem v Bosno za tesarsko delo namreč „žage“ staviti. Kako bode tukaj, pokazala bode prihodnost. Bosna je zelo gorata, a Slavonija je veliko lepša na legi, — tukaj bode dosti trgovine z lesom. — Pred božičem so se v tukajšni reki Bosni vtopili tri žandarji in dva turka. — Pri Višegradu tik srbske meje našli so iz 14. stoletja cerkev v razvalinah, na katerih se najdejo pod ruševinaminepokvarjene freškomalarije. Kakor slišim tukaj, Turke ni volja pod Avstrijo bivati, toraj se nekateri izseljivajo v daljno Turčijo, in tukaj svoje imanje prodavajo; ali to moram dodati, da je zemlja tukaj dražja kakor v Slavoniji. Pričela se bode tudi železnica do Dalmacije zidati. — Srdačni pozdrav vsem rojakom! Osvald Duler.

Kaj dela politika.

Levičarji so stavili zastran nemškega jezika dva predloga; 6—7 dni se je prazna slama mlatala, kar pa stane državno kaso kakih 40.000 gld. — Novi državni poslanec gosp. Raič je svojo obljubo storil po slovensko. — 12. februarja se je postava naredila zastran nedolžno obsojenih. Gosp. dr. Vošnjak je povedal, da so tri bili pri e. k. okrožni sodnji v Celji v novejšem času nedolžno obsojeni. Eden izmed njih je bil obsojen na 16 mesev in je sedel 8 mesev po nedolžnem v ječi, iz ktere je prišel še le po milosti cesarjevi. Drug zavoljo obrekovanja nedolžno obsojeni človek je zbolel, žena pa mu je prevelike žalosti umrla. Ravno tako se je zgodilo z nekim fantom, ki je bil v Slovenski Bistrici obsojen zaradi tatvine in je celo po nedolžnem sedel v ječi, potem pa umrl na veliko žalost starišem. — Velik krik in hrup je med liberalci naredil ministerski predlog zastran izjemnih naredb za Dunaj in bližnjo okolico. Anarhisti in socialisti so jeli na Dunaji strašne reči počenjati. Po dne so ropali in morili, pod milim nebom na policaje streljali, ščevalne tiskovnine po ulicah trosili, v zborih, kavarnah in krčmah šuntali in hujskali. Visoka vlada je bila prisiljena strune bolj napeti in nekaj ojustrejših naredb vpeljati. Ogrorna večina na Dunaji in po vsej državi je s tim zadovoljna, le levičarji kričijo: „reakcija je pred durmi, vse svoboščine bomo zgubili.“ Oj ti čudni tički! Pred 16 leti so ravno to postavo zastran izjemnih naredb naredili ravno ti levičarji, ki zdaj tako razsajajo. Seveda so tedaj bile skovane za Čehe in druge Slovane, zdaj pa so obrnjene proti roparjem, morilcem in prekučnejem. In zdaj je ogenj v strehi pri liberalcih! Levičarjev jih je več govorilo, izmed

konservativcev le sam grof Hohenwart. Koliko ljudi — je vprašal govornik — bo še treba umoriti, da se levičarji zmodrijo? Ali se naj ljudje kar kupoma morijo? Izjemne naredbe zahteva življenje državljanov in delalcev; hudodelska propaganda se mora zatreti. Predlog je bil sprejet s 177 glasovi proti 137. — Konservativna poslanca dr. Lienbacher in knez Liechtenstein sta vsak za se ministerstvo opomnila, da so že pretekla tri leta, odkar je obljubilo za kmetijstvo primernih postav, ter ga vprašajo, je li pri volji že skoraj, in sicer še v teku tega zasedanja zbornici predložiti postavne načrte, s kterimi se: 1. Omejuje neomejeno razkosovanje zemljišč in varuje dom. 2. Varujejo zemljišča dolgov, od kterih je treba plačevati velike obresti. 3. Vravnavajo dedne pravice tako, da posestva družinam ostanejo v lasti. — Ravno tako potrebno bi pa bilo visoko vlado prašati, kako je kaj s reguliranjem letne plače duhovnikov, — kdaj se bode pa to v red spravilo? Menda bo nekaj.

Iz zunajnih dežel se poroča: Na Nemškem se cerkveno politično prašanje ne premakne raz mesta; majnikovih postav vlada noče prenarediti; katoliški poslanci se moško potegujejo za cerkvene pravice. — Sv. Oče Leo so izdali okrožnico, v kterej protestirajo, da jim talijanska vlada hoče vzeti premoženje slavne propagande in da jim za posestva hoče dati nekaj državnega papirja. — Železniški vlak, v katerem se je kralj z lova domu vozil, so hotli štiri oboroženi ljudje napasti; vojak, ki je stražil železnico, jih je odpodil.

Na Francoskem je vlada malo popustila svoje rovanje zoper katoliško cerkev; menda čuti, da cela država stoji na bombi, ki vsako minuto more pokniti. — Ravno tako je tudi na Španskem in Portugalskem. — Angleži so se pa v Afriki opekli; njih armadi, ki egiptovskemu kralju pomaga, se strašno huda godi. Krivi prerok Mahdi in njegovi zavezniki grozovito požigajo in morijo. Ministerstvo Gladstone je v hudej zadregi. — Ruski car se menda v resnici misli s papežem spoprijazniti. Nek Butenijev postane ruski poslanec pri sv. Očetu. — Srbija ima spet novo ministerstvo; predsednik je Garašanin; nesrečna dežela ne more priti do miru in pokoja. — Iz Afrike in Azije dohajajo prežalostne novice. Komandant v Sinkatu Tefik-paša, ko je videl, da se ne more več ubraniti, razdril je vse trdnjave, zabil kanone in s posadko 600 planil iz trdnjave. Par milj je marsiral, pa ni zadel na nasprotnika. V nekej soteski pa napadejo Mohamedanci posadko, in vse vojake s komandantom vred posekajo. — V Aziji na Kitajskem kristjane grozovito preganjajo in morijo!

Gospodarske stvari.

Sadjerejem.

(Konec.)

Ne smemo pa pozabiti tudi na gnojenje, ker sadno drevje je obilno obrodilo in mnogo pobralo iz zemeljskega zaklada, ter ako hočemo imeti od njega obilnega sadu, moramo mu pomagati s primernim gnojem, ako hočemo, da ne bo drevo le cvetelo, ampak tudi sad obrodilo. Navadno spomladi drevje vedno in več ali manj bogato cvete, pa sadja marsikatero drevo ne obrodi. Vzrok temu

imamo pogostoma iskati v tem, da drevo ni našlo v zemlji potrebnih redilnih snovi za izdelovanje sadu. Vendar pa moramo pri gnojenju sadnemu drevju gledati na to, da je gnoj primeren ali sposoben za to, kedaj in kako da gnojimo.

Sadno drevo potrebuje za izdelavo lesnih delov dokaj kalija in za izdelavo sadu mnogo fosforove kisline. Gnjlčnih snovi pa potrebuje sploh za močno rašč, ali poganjanje krepkih mladik. Kalija potrebujejo vse rastline za izdelavo stebela, fosforove kisline pa za izdelavo semena, pa ne kmalo katera rastlina potrebuje toliko kalija za izdelavo lesu kakor sadno drevo. Kalija najdemo največ v pepelu, posebno v bukovem, dokaj manj v smrekovem ali borovem pepelu; fosforove kisline ima mnogo v sebi superfosfat, to je zmes kosti, katere so se s pripomočjo žveplene kisline razkrojile, gnjlca pa nam daje v obilici gnojnica ali sekretnica, ali kilsalpetar, guano itd. Taka zmes vseh treh glavnih redilnih tvarin bo največ zdala, ter bo drevo res vspešno raslo. Najbolje tedaj storimo, da v gnojnico, katero vlijemo v primeren sod, vržemo nekoliko razkrojenih zmletih kosti (suferfosfata) in pepela, ter dobro pomešamo in s to tekočo mešanico postrežemo drevesu. Zapomniti si pa zamoremo, da drevesa imajo jako globoko segajoče korenine, katere imajo navadno na konceh tako imenovane popijavke ali sesalne korenice. Zato moramo paziti na to, da kmalo gnoj dospe do teh plasti, v kterih se razprostirajo te popijavne korenice.

Tudi ne smemo pozabiti, da so te korenice navadno na široko razprosterte, torej da ni pomagano, ako gnojimo ali tik krog debla. Napraviti moramo torej po saj pol metra globoko jamo in sicer saj en, pri velikih drevesih celo za dva metra v krogu, to je od debla na zunaj. Take jame najbolj naredimo s primernimi debelimi, na konceh vspičenimi ter okovanimi koli. Pri velikih drevesih treba po 4, pri mladih zadostujete dve jami in v te se vlije omenjene gnojnice; jame se potem zasujejo le z rahlo zemljo, da more do gnoja v globočino dohajati zrak, brez katerega ni razkrojenja. Sleherno drevo je hvaležno za tako pomoč, posebno pa črešnjevo drevo, katero čudovito bogato obrodi in tudi kaj lepega debelega sadu donasa, ako se mu saj vsako tretje leto tako postreže. „Gosp. list.“

Za poduk in kratek čas.

Popis slovenske Koroške.

10. Dekanija Doberlaves.*

Velika, lepa in rodovitna je Podjunska dolina, ktere največi del leži v tej dekaniji. To je tudi edini kraj na Koroškem, kjer se prideluje vino, tako imenovani „žitarec“. Tega vina se več pridelava v Globasnici in le manši del v Žitarivesi. Zadnja leta do l. 1883 vino pa ni dozorelo; torej so popustili mnogi vinograde in nasejali po njih žito. Hvali se „žitarec“, da ozdravlja pokvarjen želodec. Španski kralj Karol III. se je z njim pozdravil, ko je bil v letih 1757—1765 ko-

* V poslednjem številki namesto: 8. „Dekanija Tinje“ beri: 9. „Dekanija Velikovec“.

roški knez Rosenberg avstrijski poslanik v Madridu. V Doberlivesi je star samostan (klošter) iz 11. stoletja, zdaj lastnina Št. Paveljskih benediktincev. Blizu Doberlivesi se po povišanem, prav tihej dolini razprostira „Klopinsko jezero.“ Kdor se hoče otresti šuma in hrupa velikih mest, ta naj pride sem-le v to tiho, prijazno dolinico. Tukaj najde pri „Paternužu“ in v „restavraciji“ prav dobro, zdravo in cenino postrežbo; v čistej vodi prijaznega jezera si lahko vtrdi svoje zdravje in si pridobi zgubljene moči, in v čvrstem zraku idilične okolice si lahko razbistri in oživi oslabele dušne moči. Marsikteri se je ves zdrav in vesel vrnil na svoj dom. Blizu Žitarevesi je sloveči Miklavčev dvor. Od tam se pride med strmimi gorami v Železno Kaplo. Nekdaj so tu železno rudo kopal, od tod ime „železna“ Kapla. Pozneje je železa zmanjkalo, pa so našli svinec. Včasih je bilo v Kapli po 200 rudarjev, več fužin in plavžev, toraj dosti zaslužka. Zdaj se je pa zgubila tudi svinčena žila in fužine večinoma praznujejo. Na dveh krajih pri Kapli in na Beli teče iz zemlje kislá voda. Na Beli so tudi sloveče toplice za tuje goste. Cesta na Kranjsko pelje čez Jezerski Vrh. Tukaj v planinskem zraku pod Kočno, Grintovcem in Storžičem je prijazna dolinica, ki jej pravijo na Jezeru, toraj je verjetno, da je tu kdaj stalo jezero. Jezerjani so čvrsti Slovenci in se dobro znani tudi prebivalcem Kranja, ker radi tje hodijo kupovat, kar iz mesta potrebujejo. Pod dekanijo Doberlavskega spadajo sledeče fare: Doberlaves (Eberndorf), Globasnica, Št. Štefan, Žitaraves, Št. Vid, Kamen, Škocijan, Apače, Mohličje (Möchling), Galicija, Št. Lipš, Reberca (Rechberg), Kapla (Eisenkappel), Obirsko (Ebriach), Korte (Trögern) in Jezersko (Oberseeland).

Smešničar.

Uradnik: „Gospod doktor, tega spričevala ne morem rabiti, je predobro.“

Zdravnik: „Kako to?“

Uradnik: „Jaz potrebujem spričevalo, da sem toliko bolen, da mi je treba dovoliti dopust. Vaše spričevalo me pa tako bolnega popiše, da bi me precej v pokoj djali; tega pa nočem, ker želim le nekaj mesecev dopusta dobiti.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem: Svitli cesar so iz svoje kase darovali 1000 gld., da se cerkev v Gospisveti popravi. Dalje so darovali 60 gld., da se napravi požarna bramba v Smrčah pri Zili. — Gospod dr. Raimund Gotscheber je imenovan svetovalcem deželne sodnije v Celovci. — Gosp. Jožef Vigeter je potrjen za privatnega inženirja za Koroško. — Za l. 1884 mora Koroška dati za stoječo armado 898, za nadomestovalno reservo 90 in za deželno brambo 173 mož. — Puškarski fabrikant Peter Wernig v Borovljah je dobil privilegij za neko iznajdbo, ktero imenuje „Wernig's Wechselwender.“ Dobro! — Ker imajo obrtniški nadzorniki po novi napravi pravico v vsako obrtniško

podvzetje stopiti, kedar se jim ravno pripravno zdi, imeli bodo pri sebi izkazni listek (legitimacijo) v jeziku tiste dežele pisano, v kateri bodo službo opravljali; vrh tega pa še svojo sliko (fotografijo) in podpis onega c. k. namestnika, v čegar področji bodo imeli svoj sedež. Obrtniški nadzornik na Dunaji imel bo toraj izkazni listek pisan v nemškem jeziku, oni v Budejovicah, v Pragi, Reichenbergu in Brnu v českem in nemškem jeziku. Nadzornik v Lvovu moral bo imeti izkaznico v poljskem. — Radovedni smo, ali bo nadzornik za Koroško imel tudi slovenski izkazni listek. — V bolnišnici usmiljenih bratov v Šent-Vidu se je leta 1883 zdravilo 708 bolnikov. Med njimi jih je bilo 577 Korošcev, 36 Kranjcev, 17 Štajercev, 34 Hrvatov. Umrlo jih je od vseh le 69, toraj le devet od sto. Slovenci! ako usmiljeni brat potrka na vaše duri, odprite mu svoja srca in roke; saj to, kar daste temu bratu, gre le samo za uboge bolnike. — Po naznanilih ministerstva je v Avstriji 169 gimnazij (3 več kakor preteklo leto). Učencev je na gimnazijah 55.147, več kakor lani 2105. Po učilnem jeziku je 96 gimnazij nemških, 37 českih, 22 poljskih, 4 laške, 1 rutenska, 3 hrvaški in 6 z dvema učilnima jezikoma. — Realk pa je višjih 68 in nižjih 18, tedaj 86. Od teh ima 60 nemški učni jezik, 16 češki, 5 poljski, 4 laški in 1 hrvaški. Učencev je bilo lansko šolsko leto 16.285, letos pa 16.574, tedaj več 289. Največ učencev je na realki v Pragi, namreč 533. Kdaj doživimo čase, da se bo pisalo, na toliko in toliko srednjih šol je učni jezik slovenski?

Na Kranjskem. Umrli g. knezoškof Ljubljanski dr. Pogačar so v svoji oporoki volili za cerkev na Sori 500 gld., za cerkev na Bohinski Bistrici 200 gld., za mestne revne 200 gld., stolnici za obletnico 1000 gld., Brezniški cerkvi za večno mašo 200 gld., družbi sv. Vincencija 100 gld., družbi gospej sv. Vincencija 100 gld., deški sirotišnici (Marianum) 400 gold., dekliški sirotišnici (Lichtenturn) 400 gld., katoliškemu rokodelskemu društvu 100 gld., duhovnemu podpornemu društvu 200 gld. Zadnji svoj podpis so ranji knezoškof dr. Pogačar napravili na listino, ki se je uročila v jabelko na zvonik cerkve Jezusovega sereca v Ljubljani. Podpisali so jo sedé v postelji že bolni. — Za generalnega vikarja ljubljanske škofije bil je izvoljen najprvo g. stolni prošt Josip Zupan. Ker se je pa slednji zaradi starosti odpovedal, izvolil se je za generalnega vikarja kanonik dr. Henrik Pauker pl. Glanfeld, ki je volitev prevzel. — C. k. davkovna krajna komisija razpošila obrazce raznim osobam, da vsakdo upiše svoje stalne dohodke, po katerih se potem odmeri dohodnina. Do sedaj so bili ti obrazci dvojezični, nemški in slovenski, letos pa so samo nemški. Zopet za korak nazaj! — V Železnikah je bil izvoljen za župana jako priljubljeni gosp. Josip Levičnik, nadučitelj in lastnik sernega križca s krono, vrl narodnjak. Slava! — Iz Škofje Loke se poroča: Gorko solnce pobere nam Gorenjcem sneg, ozimno žito pa, kakor upamo, lepo se ohrani. — Žganjarskih pijancev, kolikor več jih konec vzame, toliko več jih naraste. Kaj ta peklenska pijača še napravi s svojim peklenskim duhom? — Pri Mariji karmeljski na Češnjicah že teloh ali kurjice poganjajo; trobentice in marjetice na solnčni strani lepo cveto. Prelepo ve-

černo in tudi jutro žarenje se vidi že od jeseni sem, in nevedni ljudje menijo, da ta lepa prikazen vojsko pomenja. — Na roženkransko nedeljo so nov Marijin kip v farno cerkev slovesno prenesli. — V spodnji Idriji je posestnikom ob vodi Idrici 19 telet odpadlo, in tu menijo ljudje, da zaradi smradu in dima od žgalnih peči za živo srebro. — Neka 66 let stara samica je v Idrico, kjer je prala, zdrsnila in utonila. — Dosedajnji župan v Novem mestu g. Kmetič se je v Celje preselil. Njegovo županovanje je bilo jako vspešno. Vpeljal je v mestni urad slovenski jezik: razun tega je tudi dobro gospodaril z mestnim premoženjem, plačal blizo dva tisoč gld. dolga, pa še tudi toliko pustil v blagajnici svojemu nasledniku. To je hvale vredno! — Prof. dr. Binder, ki je meseca novembra m. l. v Ljubljanski kazini pri slavnosti „Turnvereina“, tedaj nepolitičnega društva, govoril političen govor, ter ščuval na Slovence, bil je te dni pri c. kr. okrajnem glavarstvu Ljubljanske okolice obsojen na 20 gld. globe. — Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice je imela lansko leto dohodkov 68.915 gld. 98 kr., izdatkov pa 56.058 gld. 96 kr., skupnega dobička je bilo 1309 gld. 86 kr., na vsak delež po 6 gld. Lep napredek! — Obrtne šole so še le — piše „Narod“ zopet na novo organizovane. Koliko je obrtni pouk v tem času napredoval, se najbolj vidi iz števil. V šolskem letu 1872—73 bilo je vsega vkupej 87 obrtnih šol z 11.600 učenci. V teku 10 let pa je število učilnic narastlo na 345, število učencev pa na 37.754. Ta napredek pa je v raznih kronovinah jako različen. Na 10.000 prebivalcev je obrtnih učencev: Na Spodnjem Avstrijskem 58·5, v Trstu 45·8, na Českem 16·4, na Gornjem Avstrijskem 13·5, na Solnogradskem 13·2, na Štajerskem 8·5, na Koroškem 13·8, na Kranjskem 9·2, na Goriškem in v Gradiški 3·8, na Tirolskem 9·1, na Predarelskem 12·5, na Moravskem 7·8, v Šleziji 19·2, v Galiciji 2·4, v Bukovini 2·2, v Istri 1·6 — Po narodnosti je 51·8% Nemcev, 34·3% Čehov, deleži drugih narodnostij so tedaj le mali. Vpraša se, koliko je pa slovenskih obrtnih šol?

Na Štajerskem. Kakor se bere, so celjski „šulferajnarji“ šolam v okolici kupili podobenemškega cesarja, namesto avstrijskega. To je vendar čudno! — V preteklem šolskem letu se je na Štajerskem v 50 ljudskih šolah v kmetijstvu podučevalo. Kako je kaj na Koroškem? — Zadnji „Slov. Gospodar“ je bil zaplujen, ker je prinesel neki spis o žalostnem stanju slovenskega jezika v nekterih slučajih. — Na Štajerskem poročajo posojilnice prav vesele novice. Iz rajtenge Celjske posojilnice posnamemo to-le: vplačanih deležev od 10.530 gld. na 11.516 gld., število hranilničnih vlog od 48 z 56.896 gld. 74 kr. na 182 z 90.756 gld. 88 kr., število izposojevalcev od 397 z 78.462 gld. izposojila na 558 z 120.373 gld. 15 kr. izposojila. Na menjice je bilo posojil 41 z 14.836 gld. in druge, to je 517 posojil z 105.537 gld. 15 kr. na dolžna pisma. Od teh dolžnih pisem se jih je 6 uknjžilo in 9 prezaznamovalo (prenotiralo). Čisti dobiček znaša 1707 gld. 37 kr. — Ravno tako veselo napreduje posojilnica v Mariboru. Leta 1883 je pristopilo novih družnikov 138; vloge so narastle od 66 tisoč na 96 tisoč; posodil je bilo l. 1883 izplačanih 118.547 gld.,

denarni promet je poskočil od 194 tisoč l. 1882 na 367 tisoč l. 1883, rezervni fond od 921 gld. na 1269 gld.; čisti dobiček l. 1883 je bil 2356 gld. To so v resnici preveseli glasi; kimalo se bojo Štajerski Slovenci izvili iz pesti judovskih denarničarjev in bojo stali na svojih nogah. — 1. febr. je začela posojilnica v Ptuj delovati. Koroški Slovenci! ali vas taki izgledi nič ne mičejo? — Ravno kar je na svitlo prišla v Leonovej tiskarni v Mariboru lično tiskana knjižica Lovro Stepšnika iz Slov. Bistrice: „Ženitnine in svatbine navade in napitnice z godčevim katekizmom“. Knjižica bo dobro ustrezala gostovanjščakom in velja s poštnino vred 17 kr. — V Rogateu na Hrvaški meji je kramar Tombasko svojega učenca pri tej priči spodil iz štacune — poslušajte zakaj? — ker oče tega fanta ni volil nemškoliberalca Lösschnigga, ampak Slovence Raiča. Tako znajo nemškoliberalci! Kdo hujska in napravlja nemir? — V Št. 3 „Mira“ t. l. stran 21, prva vrsta zgoraj na desni strani, mora stati: pri pogrebu prečast. gosp. Antona Žuža je bilo okoli 8000 in ne 3000 ljudi.

Na Goriškem. Iz Podbrda se „Soči“ poroča, da je tamošno ljudstvo ne le sedaj, ko je novega g. župnika slovesno sprejelo, ampak tudi lansko leto pri volitvah v deželni zbor in pri občinskih volitvah pokazalo, da ne leži in ne spi več v temi nevednosti, marveč da se je začel tudi tukaj led nezavednosti tajati, da se je pričela ledina orati, ter narodni čut oživljati. V zadnjih letih pričelo se je tudi pri nas daniti in ljudstvo začelo se zavedati se; spoznalo je sredstva do boljše prihodnosti in zraven tudi mesto in kraj, kjer ga črevelj najbolje žuli. — Slovesni sprejem novega g. župnika je tudi najboljši porok, da pri tukajšnjem ljudstvu iskra prave vere še vedno živo v srci klije, katera se je pri tej priložnosti vnela v plamteči ogenj. Kdor namestnika časti, časti tudi Gospoda samega. — Vdanosti do cesarja pa ni treba omenjati, ker je pri Slovencih že obče znana lastnost; zatoraj sledi iz sporočenega, da se je tukaj ljudstvo poprijelo gesla: „vse za vero, dom, cesarja.“ — V Gorici je vojaško poveljništvo prepovedalo pilepati na zid vojašnice oznanila, in ta prepoved je debelo tiskana na zidu v slovenskem, laškem in nemškem jeziku. Zadnje dni prikazala se je jednaka prepoved tudi na semeniški kapeli ali samo — v laškem jeziku. — Iz Goriškega je šlo lansko jesen več potrebnih rokodelcev na Grško v Atene dela iskat, ker so zvedeli, da je ondi dober zaslužek. Ali hudo so se opekli. Menda ne bo nobenega mikalo, da bi šel v Atene dela iskat. — Kocijančičev spominek na goriškem pokopališču je že dovršen. Zanj se je dosedaj nabralo dve sto devetinsedemdeset goldinarjev. Zdaj se nabera tudi za gosp. M. Pirca. Dobro! —

Iz Trsta in okolice. V Trstu so na svitlo prišle nove bukve v slovenskem jeziku, ktere imajo napis: Koledar in kažipot po Trstu. Oblika knjige je lepa in se priporoča na prvi pogled. Kažipot je zato posebne važnosti, ker se iz njega vidi, da je slovenski živelj v tem trgovskem mestu močno zastopan v vseh društvenih razredih. — V Materiji so pri občinskih volitvah z ogromno večino same našince volili, 24 odbornikov in 12 namestnikov, ki bojo delovali na strani g. Kastelea. Slava! — Minister poljedelstva je imenoval g. E. Kramarja, dosedanjšega potovalnega učitelja na Kranj-

skem, potovalnim učiteljem za Primorsko s sedežem v Trstu. S tem se je odpravila velika krivica, ki se je godila Slovencem, da popotovalni učitelj ni bil zmožen slovenskega jezika. Čestitamo! Kako je neki pri nas o enaki reči!

Iz Istre. Nadvojvoda Albrecht se je podal za nekaj časa v Opatijo blizu Reke, da se bo ondi iznebil hudega kašlja, ki ga že dalj časa nadleguje. Pri Reki imajo sedaj, kakor nalašč zato vreme. Dan na dan kaže jim toplomer 9 stopinj gorkote. Opatija pri Reki ima vse lastnosti, kakor jih ima morská kopelj Nizza na Francoskem in tujei že sedaj tja zahajajo. Stanovanja so že vsa zanaprej oddana.

Na Českem. Prihodnje leto bo 50 let, kar je česki skladatelj Skroup uglasbil prekrasno pesen „Kje dom je moj?“, ki se je udomačila po vsem slovanskem svetu. Čehi nameravajo pri tej priliki uzidati spominsko ploščo v hišo, v katerej je Skroup zložil prekrasni napev. — Cislitavija ima sedem vseučilišč, na katerih je v tekočem polulethi upisanih 10.178 slušateljev. Mej temi broji vseučilišče na Dunaji 4143, Praga 2703 (nemško vseučilišče 1334, češko pa 1369), Gradec 971, Inomost 685, Krakovo 862, Levov 732, Črnovice 262 slušateljev.

Na Avstrijskem. Na Dunaju je menjalec Eisert, ki je bil pri roparskem napadu hudo ranjen, zaradi ran umrl. Tudi njegova sinčeka sta oba umrla; žena Eisertova pa je vsled strahu hudo zbolela. Glasoviti Šenk pa je njegova tovariša, ki so morili možev željne ženske, kakor tudi Pongrac in njegov pajdaš, ki sta oropala menjalca Eiserta, so izročili deželni sodniji. — Niso še obsodili hudodelnike, ki so morili dekleta in roparsko napadli menjalca Eiserta, ki je umrl, in že se je zgodilo v Florisdorfu novo hudodelstvo. Skrivni policist Ferdinand Blöch je namreč šel zjutraj v policijsko komisijo; med potjo ga napade neki človek in nanj ustrelí šestkrat ter ga tako nesrečno zadene v glavo, da se kar mrtev zgrudi na tla. Vzame mu uro in revolver pa zbeži. Ko so ga vendar vjeli delavci, je hudobnež vstrelil in nekega delavca v noge zadal, da se zgrudi na tla. — Ko so ga peljali k gosposki, posegel je v žep, kakor da bi iskal robca, ter vrgel dinamitno patrono na tla, ki se pa ni razpočila in ne naredila škode, ktere se je hudodelnik nadejal. Pri njem so našli 3 revolverje, dva lastna in policaju ukradenega — pa okoli 100 patron za revolver in dve flašici strupa. Imena svojega neče povedati, po govoricí pa sodijo, da je doma kje tam na Nemškem. Zakaj je umoril Blöcha, se ne vé. — Na Dunaju so 1. 1883 kovanega denarja naredili: 69.579 tolarjev po 2 gl.; 6.035.954 po 1 gld.; 308.334 levantinskih (Marije Terezije) tolarjev; v zlatu: 36.739 velikih cekinov, 408.639 navadnih cekinov, 30.814 po 8 gl. (20 frankov), 3710 po 4 gl. 35.000.000 krajcarjev, vsega vkup za 10.105.618 gl. 16 kr. — Na Ogerskem 7.040.776 v srebru; v zlatu: 300.459 komadov po 8 gld., 11.865 po 4 gl., 8.535.127 krajcarjev, vkup vsega 9.607.655 gl. 42 kr.

Duhovniške spremembe v Krški škofiji.

Faro Št. Danijel pri Pliberci je dobil č. g. Jož. Rakeb, dosedanji provizor v Selih. Za faro

Šmarjeto v Lavantinski dolini je od patrona imenovan č. g. Jožef Katič, kurat v Prebljah, in za faro Št. Peter v Lesih, č. g. Štef. Kreiner, beneficijat v Špitalu. — Umrli so č. g. Janez Tannenberger, zlatomešnik in kurat pri sv. Trojici na Kraji, roj. dne 23. junija 1797, tedaj 87 let stari. R. I. P.

Loterijske srečke

Gradec	33	25	62	54	69
Trst	88	67	56	82	86

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.
Pšenica . . .	3 37	3 65	3 60	3 66	3 90	3 75	4 20	3 69								
Rž . . .	3 10	3 35	2 90	3 17	2 84	3 25	3 20	3 6								
Ječmen . . .	2 71	2 50	2 40	—	2 40	2 65	2 70	2 44								
Ajda . . .	2 36	2 75	2 40	2 80	—	—	2 50	2 69								
Oves . . .	1 46	1 45	1 53	1 46	1 44	1 55	1 50	1 56								
Proso . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								
Pšeno . . .	4 42	—	—	4 63	—	—	5 10	4 91								
Turšica . . .	2 29	3	2 45	2 56	2 20	2 30	2 70	2 44								
Grah . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								
Leča . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								
Bob . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								
Fizol bel . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								
„ rudeč . . .	—	—	—	—	—	—	—	—								

Žitna cena se skorej nič ni spremenila; za nekaj krajcarjev pada. Drva so malo poskočila, ker je spet hud mraz pritisnil. Jajca so malo boljši kup, ker kure že nesó.

Sejmi ali tržni dnevi meseca marca.

- V Sovodji ali Gmündu 1. torek v postu.
- V Labodi 12. marca.
- V zgornji Beli 3. poned. v postu.
- V zgornjem Dravbregu na sredpostni petek.
- V Grebinji poned. po sv. Jožefu.
- V Pliberku poned. po sred postu.
- V Špitalu 4. poned. v postu.
- V Milštat 4. torek v postu.
- V Zabrdici ali Africi tihi četrtek.
- V Velikovci 27. marca.
- V Ukvah zadnji ponedeljek marca.

Dražbe ali licitacije.

- Pri c. kr. sodniji:
- V Svincu 1. marca — Mavrerjeva kajža v malem Št. Pavlju, 500 gld. 11.
- V Wolfsbergu 3. marca Flikerjeva kajža v Šunkelju, 1913 gld. 11—12.
- V Št. Pavlju 5. marca, Mežnarjeva hiša na Weinbergu 2257 gld., 11.
- V Wolfsbergu hiša št. 109, 5800 gld. 11—12.
- Ravno tam 14. marca, Husarjeva na Kienbergu, 2879 gld. 11—12.
- Ravno tam Flagelnovo 7. marca, 2150 gld. 11—12.
- Ravno tam 15. marca, Spitzerjevo v Magersdorf 9328 gold. 11—12.